

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa D. K.
przeciwko E. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 18 października 2016 r., sygn. akt VII Pa .../16,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 18 października 2016 r., sygn. akt VII Pa .../16 Sąd Okręgowy w P. w sprawie z powództwa D. K. przeciwko E. Sp. z o.o. w P. o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy i zadośćuczynienie, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w P. z 29 maja 2014 r., sygn. akt V P .../11, zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że oddalił powództwo i obciążył powódkę kosztami postępowania.

Powódka była zatrudniona u pozwanej na podstawie umowy o pracę od 28 marca 2011 r., początkowo zawartej na okres próbny, a od 28 czerwca 2011 r. na czas nieokreślony, na stanowisku głównej księgowej w pełnym wymiarze czasu

pracy za wynagrodzeniem 6.700 zł brutto miesięcznie. Pismem z 25 października 2011 r., doręczonym tego samego dnia, pozwana rozwiązała z powódką umowę o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia z winy powódki. Swoją decyzję uzasadniła nienależytym wykonywaniem przez powódkę obowiązków pracowniczych, tj.:

1) niewykonywaniem obowiązku sporządzania do GUS comiesięcznego meldunku o działalności firmy (DG-1), oraz AK-U/m, KZZ, Z-05;

2) nienadzorowaniem pracy działu księgowości, nieokreśleniem zakresu obowiązków poszczególnych pracowników podlegających jej działowi, niewspółpracowaniem z pracownikami działu księgowości (nieinformowaniem o terminie zamykania miesiąca);

3) niewypełnianiem obowiązku polegającego na sporządzeniu deklaracji VAT-7 do dnia 25-go następnego miesiąca;

4) nierzetelnym i nieterminowym prowadzeniem księgowości pracodawcy, co przejawiało się w:

a) braku kontroli zapisów księgowych w programie księgowym pracodawcy Symfonia Finanse;

b) nieksięgowaniu wyciągów bankowych dotyczących wynagrodzeń pracowników E., w konsekwencji brak było kontroli nad poprawnością zapisów wynagrodzeń;

c) korzystaniu przez powódkę przy czynnościach księgowania w programie Symfonia z loginu bezpośredniego przełożonego - Prezesa Zarządu P. K. oraz Administratora Systemu:

d) niepoprawnym księgowaniu kosztów amortyzacji pracodawcy (ostatnie umorzenie w programie Środki Trwałe zostało wykonane za styczeń 2011 r.; brak jest zapisów za pozostałe miesiące 2011 r., a tymczasem kwoty miesięczne umorzenia winny być zgodne zarówno z zapisami w programie Środki Trwałe, jak i w programie S. Finanse - wskutek zaniedbań powódki zapisy są niezgodne):

5) usunięciem z programu . wcześniej zaksięgowanych faktur za obsługę destynacji, konsekwencją czego było niewłaściwe określenie (zaniżenie) przychodów pracodawcy oraz błędne naliczenie VAT.

Wyrokiem z 29 maja 2014 r. Sąd Rejonowy w P. zasądził od pozwanego E.

Spółka z o.o. na rzecz powódki 6.700 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę (pkt 1) i umorzył postępowanie odnośnie do kwoty 160.000 zł dochodzonej tytułem odszkodowania cywilnoprawnego w związku z niezgodnym z prawem rozwiązaniem umowy o pracę (pkt 2). Sąd dalej idące powództwo oddalił (pkt 3), a koszty procesu między stronami zniósł wzajemnie (pkt 4). Wyrokowi w pkt. 1 nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 3 października 2014 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w pkt. 1 i 3 w ten sposób, że przywrócił powódkę do pracy u pozwanego na poprzednich warunkach oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 236.969 zł z tytułu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy wraz z odsetkami ustawowymi od dnia podjęcia pracy, pod warunkiem podjęcia pracy przez powódkę u pozwanego (pkt 1), uchylił pkt 3 wyroku w części dotyczącej wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej (pkt 2). W pozostałej części obie apelacje oddalono (pkt 3). Ten wyrok Sądu Okręgowego w P. został uchylony przez wyrok Sądu Najwyższego z 22 marca 2016 r., II PK 37/15, który uchylił zaskarżony wyrok w pkt. 1 oraz w pkt. 3 w części oddalającej apelację strony pozwanej i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę ponownie w zakresie przekazanym mu wyrokiem Sądu Najwyższego stwierdził, że apelacja pozwanego jest zasadna. W ocenie Sądu drugiej instancji nie doszło do naruszenia przez pracodawcę miesięcznego terminu określonego w art. 52 § 2 k.p. Sąd odwoławczy wskazał, że napływające do zarządu od początku września informacje dotyczące naruszania przez powódkę jej obowiązków pracowniczych niewątpliwie wymagały wnikliwego zbadania i zweryfikowania - konieczna była analiza faktów i dokonanie ich prawidłowej w świetle przepisów oceny. Przez uzyskanie wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy należy rozumieć uzyskanie odpowiednio pewnej wiadomości o faktach, z których przy prawidłowym rozumowaniu należy wyciągać wniosek o istnieniu przyczyny uzasadniającej

rozwiązanie umowy. Zdaniem Sądu Okręgowego postępowanie wyjaśniające trwało jeszcze 30 września 2011 r., na co wskazywało złożenie przez powódkę w tym dniu oświadczenia dotyczącego korzystania w programie S. Finanse z loginu P. K. Jest to pierwsza pewna informacja o zaistniałych nieprawidłowościach, na co wskazał także Sąd Rejonowy. Jedynie na podstawie tego oświadczenia można było stwierdzić, kiedy z całą pewnością zarząd prowadził postępowanie wyjaśniające i w sposób bezsprzeczny świadczy ono o tym, że w dacie 30 września 2011 r. postępowanie to nie zostało jeszcze zakończone. Zważywszy, że informacje o błędach powódki zaczęły napływać we wrześniu, czas potrzebny na ich wyjaśnienie nie jest długi w świetle zasad doświadczenia życiowego - między pierwszymi sygnałami o nieprawidłowościach, ich wyjaśnieniem i rozważeniem a rozwiązaniem umowy o pracę mieści się w przeciętnych ramach, a przy tym nie ulega wątpliwości, że termin miesięczny liczony od daty zakończenia postępowania wyjaśniającego został zachowany, skoro jeszcze w dacie 30 września 2011 r. postępowanie to nie zostało zakończone.

Sąd drugiej instancji uznał również, że powódka dopuściła się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie budziło wątpliwości Sądu odwoławczego - i nie budziło to wątpliwości Sądu Rejonowego - że powódka dokonywała wadliwych księgowañ, zaś prawidłowe księgowanie było jej podstawowym obowiązkiem pracowniczym. Zdaniem Sądu drugiej instancji, powódce należało przy tym przypisać winę w postaci rażącego niedbalstwa.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego w całości zaskarżyła skargą kasacyjną powódka. Skargę oparto na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wskazano, że kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miało ustalenie, czy sądy orzekające w niniejszej sprawie trafnie uznały, że powódka dopuściła się rażącego naruszenia swoich obowiązków pracowniczych, które uzasadniałyby rozwiązanie z powódką umowy o pracę w trybie art. 52 k.p. W związku jednak z zaskarżanym wyrokiem, powstała, zdaniem skarżącej, istotna

wątpliwość, czy przy ocenie, czy miało miejsce ciężkie naruszenie przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych, o którym mowa w art. 52 k.p., ma znaczenie stan świadomości i woli pracownika? Chodzi tutaj o sytuację, gdzie pracownikowi nie można przypisać winy polegającej na jego złej woli lub rażącym niedbalstwie, a jedynie błędnym przekonaniu o działaniu w interesie pracodawcy. Ponadto skarżąca wskazała kolejną wątpliwość, czy dane zachowanie pracownika - w tym w szczególności pracownika nawet zatrudnionego na stanowisku wyższego szczebla, tu np. księgowego, na które pracodawca dawał przyzwolenie, a dane zachowania stanowiły praktykę akceptowaną i stosowaną u pracodawcy, można zakwalifikować jako ciężkie naruszenia obowiązków w myśl art. 52 § 1 pkt 1 k.p.?

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o:

1. odrzucenie skargi kasacyjnej w całości,
ewentualnie
2. odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
ewentualnie
3. oddalenie skargi kasacyjnej w całości,
4. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania,
w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powódki nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie

kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) Nie można uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącej nie wykazał, aby skarga kasacyjna była rzeczywiście oczywiście zasadna. Należy zauważyć, że zgodnie ze wskazanym powyżej utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej dotyczy naruszenia przez sąd wydający wyrok przepisów prawa materialnego lub wydania wyroku z naruszeniem przepisów postępowania, przy

czym naruszenie to w obu przypadkach musi być na tyle jaskrawe i ewidentne, że już przy pobieżnym oglądzie sprawy można je dostrzec. Tymczasem uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazuje na wątpliwości interpretacyjne dotyczące zastosowania art. 52 k.p. Jeżeli w ocenie skarżącego w danej sprawie pojawiają się pewne zagadnienia prawne, które wymagają pogłębionej wykładni lub też wątpliwości interpretacyjne dotyczące przepisów będących podstawą wydanego wyroku, to podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien być art. 398⁹ § 1 pkt 1 albo 2 k.p.c., nie zaś pkt 4 tego artykułu, ten bowiem dotyczy sytuacji, w której sąd naruszył przepisy prawa w sposób nie budzący wątpliwości.

Ponadto skarżąca formułując uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w istocie polemizuje z oceną stanu faktycznego sprawy dokonaną przez Sąd drugiej instancji, bowiem próbuje przeforsować swoją tezę o tym, że zachowaniu powódki nie można było przypisać winy polegającej na rażącym niedbalstwie, w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy ocenił zachowanie powódki właśnie jako rażące niedbalstwo. Jednocześnie jednak pełnomocnik powódki nie wykazał, aby dokonując takiej oceny, Sąd odwoławczy naruszył w sposób oczywisty przepisy prawa.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w punkcie drugim ma swoje oparcie w § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).